

CONEIXENT-NOS

La idea que a l'estranger es tenia d'Espanya, no precisament la idea de la potencialitat industrial i comercial del país que aquesta ja la sabien els que tenien de saber-la, sinó de la manera d'ésser del territori i dels habitants, de la categoria monumentalitat de les ciutats, els seus elements integrants i la seva vida, en una paraula la errònia i equivocada visió de nostra terra, quedarà segurament esvaïda i millorada per la coneixença que d'aprop n'hagin fet els estrangers amb motiu de visitar l'Exposició Internacional de Barcelona i la Hispano-Americana de Sevilla.

Es d'esperar que no es donarà sovint com abans, el cas, d'imaginar a tothom d'Espanya amb trajo assimilat al de toterero i de xulo d'estar per casa, ni es veurà la figura femenina ornada amb pinta i manton de Manila. Molt ens plauria que aquí fos d'ús encara usual els vestits típics regionals i la clàssica mantellina, però encara que fós així, l'instrucció i l'educació general han fet des de molt temps de nostre solar hispànic quelcom més que un país de ventall i pandero, quelcom que viu de cara a Europa, portant, però, per bagatge, tota una monumentalitat artística i un abolengo de caballerositat com no puguin altres igualar-s'hi.

Es clar que el ciutadà barceloní, després d'haver fet l'esforç col·lectiu que representa la magna Exposició Internacional, primera després de la gran guerra, ha de passar una sèrie d'anys ajudant amb son peculí particular el desequilibri econòmic produït pels grans gastos, però és indubtable que aquest sacrifici individual portarà en plaç més o menys llarg, beneficioses conseqüències d'ordre col·lectiu i aquestes seran fruides a l'ensem per tots i cada un dels que visquin a l'hora de tals efectes, quina causa no serà altra que l'esforç titànic que s'haurà tingut de fer en l'actual moment històric.

L'Exposició de 1929 marcarà una nova era de prosperitat evolutiva, es clar, i que no serà per tots igualment aprofitada per les generacions venidores reconeixeran l'èxit tant o més que les d'avui, succeïnt amb la prosperitat futura cosa equiparable al que significà l'Exposició de 1888, en que tan injustament allavors es tractà als seus promotors, havent-los el temps fet justícia i creat l'ambient que els regatexaren els seus contemporanis.

Parlàvem fa pocs dies amb un culte industrial xilè, fill de pare espanyol que ens confessà la seva sorpresa a l'haver visitat Espanya i les Exposicions de Sevilla i Barcelona, ell que havia viatjat per Europa per assumptes d'estudi i negoci no sentí fins ara l'atracció de la pàtria del seu pare i fins ara que l'ha coneguda bé, no podia imaginar-se-la tal com era, quedant-ne encantat i admirat de la seva riquesa artística i potencialitat científica i industrial incomparable. Ens va elogiar tot el de nostra terra i parlà amb carinyo i respecte de totes nostres costums i tradicions que ell molt poc n'havia sentit a parlar i encara en dubtava.

Coneixent-nos lograrem que s'ens aprecii en tot el que som i valem, i si el concepte en que s'ens tingui ha d'ésser millorat, no podem menys que beneïr als que han portat a cap l'Exposició de 1929, que haurà fet el miracle de que s'ens conegui tal com som i s'ens respecti com mereixem.

R.

Barcelona, 15 Gener 1930.

Fem una mica d'història del Monjuich

Abans de cloure definitivament la nostra enquesta amb el resum de les opinions emeses per les personalitats que hem visitat, és oportú que fem un petit repós i que ens aturem per fer a grans passos, pe-

riodísticament, una mica d'història del Castell de Monjuich.

Aquesta mica d'història faltava a la nostra enquesta.

A un costat del Monjuich hi havia un cementiri hebraic en plena activitat, des del moment que l'any 1090 es parla de «veteris judeorum sepulchras». A l'any 1040 hi fa referència una làpida sepulcral de Samuel, fill de Rabí Hilat.

A mitja muntanya hi havia una església sota l'advocació de Sant Julià. Al cim hi havia un antic far que, per guarda de la mar, s'hi construí l'any 812. A la part baixa de la muntanya les fonts «Ourada» i «Ocu» o «Cova» donaven nom, l'any 813, a les terres del voltant. Per la banda de la mar hi havia una capella dedicada a Sant Fruitós, ja abans de 1031. A mitja muntanya, de cara a la mar, hi havia el cementiri dels jueus, el qual en 815 ocupà bona part de la muntanya.

Tot l'altre perímetre de la vasta muntanya marina es deia «La Serra».

L'origen del «farell» o «guarda marina del castell de Monjuich», és antiquíssim. El guaita, en 1401, havia de denunciar «de die ab senyals de vela e de nit ab senyals de foc, totes fustes de rems que veessen». Els consellers explicaren a Carles I, en 1535, aquests senyals del Monjuich, que cridaven molt l'atenció dels forasters.

De la torre de senyals eren els consellers els que tenien cura de nomenar el guarda. Hi devia haver hagut alguna irregularitat perquè, en 1437, en possessionar-se de la guarda un tal Pinós, se li féu jurar «que ell, per rahó de la dita provisió, no ha donada alguna peccunia o servei, e que ell mateix, personalment, servirà lo dit offici». Es veu que per nomenar un guarda del Monjuich, els consellers cobraven alguna gratificació i que molts guardes fruïen del sou i vivien dintre els murs de Barcelona, sense habitar l'aspra solitud del cim.

Habitar el cim era, evidentment, una cosa desagradable. Molt sovint el llamp feia malbé la torre i matava el guarda. Els consellers reconstruïen la torre de senyals i hi posaven un guarda nou. Davant de tantes víctimes, ja que gairebé cada hivern hi moria un guarda, la ciutat féu construir una caseta baixa al costat de la torre, perquè el guarda s'hi pogués tancar tot seguit que els núvols amenassin tempesta.

En 1649 el general francès Marchin va ampliar les defenses primitives del fort. Així va començar el primer castell que es deia «El Vell». En 1694 s'eixamplaren les obres de defensa. En 1697, diu Grimola en el seu mapa: «Castillo nuevo empezado. Las líneas de puntos demuestran lo que está fabricado de nuevo de cal i canto. Las otras líneas, firmes y de comunicación, son trincheras de piedra seca hechas por la misma guarnición.»

El primitiu castell va quedar com a reducte interior de la nova fortalesa, que tenia tres baluards mirant a terra que eren «Santa Isabel», «Velasco» i «Llengua de serp», i una ratlla de dents de serra, amb marlets alts, per la banda de la mar. El seu conjunt devia tenir, aproximadament, uns 580 metres. Va ésser ampliat després de l'ocupació francesa de l'any 1698.

La ciutat havia perdut la propietat del castell en 1652.

Feia molts anys que es posava en comunicació el castell de Monjuich amb Barcelona, amb una carretera feta l'any 1607. En 1640, amb motiu de la guerra contra Castella, es pensà a fortificar aquesta carretera. S'hi erigí un castell provisional o fortí, sols amb trenta dies, amb fang i pedra.

J. M. V.

De «El Matí».

DIVERSES

La més important col·lecció de monedes que existeix al món — llegim en una revista estrangera — és la que hi ha exposada a la Banca Nacional Americana.

Aquesta col·lecció, evaluada abans de la guerra en cinquanta milions de dòlars, val avui 250.000 milions.

El seu propietari ha pogut col·leccionar, amb admirable paciència, almenys quaranta mil monedes, que representen la història del món.

Les monedes més antigues són petites, — fixes o dans — de terra cuita, de Babilònia, que servien a les estipulacions comercials de fa cinc mil anys.

Ultra les primeres monedes encunyades en metall i posades en circulació set segles abans de l'era cristiana i dels bitllets xinesos de l'any 1300, la col·lecció conté exemplars monetaris de tots els països fins l'any 1929.

El numismàtic ha recollit, en monedes i bitllets contemporanis, tot el que serveix en tots els països a la regulació del canvi. I poden veure's les «teck» de Sibèria; creus de ferro, de les tribus de Bahiba, a l'Àfrica; fulles de tabac que circulen en algunes illes de l'Oceà Índic, cristalls de colors; trossos d'ampolla i pells; trossos de catifa, etc.

L'objecte més gran és un tros de rem, de deu quilograms, que representa, en una tribu de l'Àfrica del Sud, l'equivalent de deu dòlars.

L'esmentada col·lecció de monedes és molt curiosa, important i de gran valor.

—Després d'aquesta extraordinària col·lecció de monedes — ens diu un comentarista — i per a un espanyol, deu seguir, en importància i valor, una bona col·lecció de lliures esterlines.

**

En la secció telegràfica d'un diari local, llegim que a la Casa Ajuntament de Villamayor de los Montes van entrar lladres, s'emportaren la caixa dels cabals del municipi, s'apoderaren de 5.857 pesetes i deixaren la caixa abandonada i destrossada en un paller veí.

La caixa municipal va resultar, com és després de la notícia, molt perjudicada.